

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

24 decembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir, Nicolaev Ghenadie, Covalenco Elena, Gordilă Nicolae,
a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de partea vătămată Rusu Sergiu
împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 iunie 2013, în cauza
penală privindu-l pe

*Burca Dumitru Dumitru, născut la 29 iulie 1991, originar
din s. Tîrșiței, r-nul Telenești, domiciliat în mun. Chișinău, str.
Decebal B 70;*

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 04.12.2012 – 22.03.2013 (prima instanță)

2. 30.04.2013- 12.06.2013 (instanța de apel)

3. 08.10.2013– 24.12.2013 (instanța de recurs ordinar),

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Crijanovschi Sergiu și partea vătămată Rusu Sergiu, care au solicitat
admiterea recursului în sensul declarat.

Avocatul Buhna Natalia și inculpatul Burca Dumitru, care au solicitat respingerea
recursului cu menținerea hotărîrii atacate.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursului în cauză în baza
actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Telenești din 22 martie 2013, în privința lui Burca
Dumitru a fost încetat procesul penal pe art. 152 alin. (1) Cod penal, în legătură cu
împăcarea părților.

Burca Dumitru a fost condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la amendă
în mărime de 400 unități convenționale, ceea ce constituie 8000 lei.

Acțiunea civilă înaintată de către Rusu Sergiu a fost admisă în principiu, urmînd ca
asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. În drept, prima instanță a reținut, că Burca Dumitru în noaptea de 27 iunie 2010 în
jurul orei 00³⁰, din intenții huliganice, încălcînd grosolan ordinea publică și manifestînd o
vădită lipsă de respect față de societate urmărind manifestarea bravurii și a forței grosolane
cu scopul de a-i înjosi onoarea și demnitatea, fiind în strada s.Tîrșiței, r-nul Telenești în
aproiere de casa de cultură, i-a aplicat lui Bîrsa Ion o lovitură cu palma peste față,
cauzîndu-i leziuni corporale fără cauzarea prejudiciului sănătății sub formă de excoriații în
regiunea mentonieră stînga, pe nas, echimoze pe mucoasa ambelor buze, iar lui Babac
Valentin o lovitură de picior în partea de jos a corpului, cauzîndu-i leziuni corporale fără
cauzarea prejudiciului sănătății sub formă de contuzia cu edemul țesuturilor moi în
regiunea zigomatică stînga.

Tot el, în acea seară, fiind împreună cu mai multe persoane, inclusiv și cu fratele său
Burcă Ion, din intenții huliganice, încălcînd grosolan ordinea publică și manifestînd o
vădită lipsă de respect față de societate, urmărind manifestarea bravurii și a forței

grosolane, i-a aplicat lui Rusu Sergiu leziuni corporale ușoare sub formă de traumatism cranio-cerebral închis, manifestat prin contuzie cerebrală minoră, fractura oaselor nazale fără deplasare, edem cerebral, hematom subcutan în regiunea occipitală, plăgi contuze ale feței, contuzia globului ocular, fractura coroanelor 11 și 12.

Tot el, în același timp și circumstanțe, urmărind scopul vătămării integrității corporale a persoanei, în urma unui conflict cu cet. Matcovschi Timofei, intenționat i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste față și diferite părți ale corpului, ca rezultat cet. Matcovschi Timofei, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 116/D din 15.07.2010 i-a fost cauzată fractură mandibulară bilaterală cu deplasarea fragmentelor, care au fost provocate de la acțiunea traumatică a unui obiect dur contondent și se califică ca vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată, mai mult de 21 zile.

În drept, acțiunile acestuia au fost încadrate în prevederile art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal – huliganismul, adică încălcarea grosolană a ordinii publice, care a exprimat o vădită lipsă de respect față de societate, acțiuni, care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite de mai multe persoane și în prevederile art. 152 alin. (1) Cod penal - vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art.151, dar care a fost urmată fie de dereglarea îndelungată a sănătății, fie de o pierdere considerabilă și stabilă a mai puțin de o treime din capacitatea de muncă.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apel de către procuror și de către partea vătămată Rusu Sergiu.

3.1. Procurorul în apelul declarat a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Burca Dumitru să fie condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la 2 ani închisoare, iar în conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal să-i fie suspendată executarea pedepsei pe un termen de probă de 2 ani, invocând că la stabilirea pedepsei de către instanța de fond nu au fost respectate cerințele art.75 Cod penal, considerând pedeapsa aplicată – amenda, ca fiind neechitabilă și nejustificată.

3.2. Partea vătămată Rusu Sergiu în apelul declarat a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Burca Dumitru să fie condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la pedeapsa cu închisoare, precum admiterea integrală a acțiunii civile în cadrul procesului penal și încasarea suplimentară a cheltuielilor suportate în legătură cu depunerea apelului în mărime de: 500 lei – asistență juridică, 700 lei – cheltuieli de transport pentru ședințele de judecată din 06.02.2013 și 22.03.2013, invocând că la emiterea sentinței și stabilirea pedepsei nu s-a ținut cont de gradul de vinovăție a inculpatului, de comportamentul lui după comiterea infracțiunii și pînă la pronunțarea sentinței. Pedeapsa aplicată față de inculpat a considerat-o una prea blîndă. A considerat că instanța de judecată neîntemeiat a lăsat acțiunea civilă spre soluționare în ordinea procedurii civile.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 iunie 2013 au fost respinse, ca nefondate apelurile procurorului și a părții vătămate Rusu Sergiu, cu menținerea sentinței primei instanțe fără modificări.

5. Decizia nominalizată este atacată cu recurs ordinar de către partea vătămată Rusu Sergiu, care indicînd prevederile art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Burca Dumitru să fie condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la pedeapsa cu închisoare, precum admiterea integrală a acțiunii civile în cadrul procesului penal și încasarea suplimentară a cheltuielilor suportate în legătură cu depunerea apelului și recursului în mărime de: 500 lei

– asistență juridică pentru depunerea apelului, 1000 lei – asistență juridică pentru depunerea recursului; 800 lei – cheltuieli de transport pentru ședințele de judecată din 06.02.2013, 22.03.2013 și 12.06.2013, invocând că:

- instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar prin respingerea apelului declarat și menținerea sentinței i-au fost lezate drepturile sale în calitate de parte vătămată;

- pedeapsa sub formă de amendă, aplicată lui Burca Dumitru o consideră prea blândă, deoarece este o pedeapsă minimală prevăzută de sancțiunea art.287 alin. (2) Cod penal, iar careva circumstanțe atenuante în cauză nu au fost stabilite;

- instanța de apel neîntemeiat a menținut sentința în partea ce ține de acțiunea civilă, care a fost lăsată spre soluționare în ordinea procedurii civile, deoarece dânsul a anexat toate probele ce confirmau cheltuielile suportate;

- în rezultatul consecințelor survenite după vătămrile corporale primite i s-a atribuit gradul II de invaliditate, trebuie să evite factorii de stres, surmenajul fizic și psihic, suprarăceala. A suportat intervenție chirurgicală, a făcut mai multe investigații atât în clinicile de stat cât și în cele particulare;

- prejudiciul material cauzat de către inculpat nu se compară cu enormul prejudiciu moral suportat de el. Leziunile corporale cauzate l-au dus la invaliditate și nu poate să se integreze în societate ca pînă la incident, deoarece înainte el era sprijinul familiei în toate domeniile, acum însă el a devenit persoana, care necesită îngrijire și sprijin, iar toate aceste momente îi provoacă enorme suferințe psihice permanente;

- pînă la moment inculpatul nu a considerat necesar să-i achite măcar o parte din prejudiciul cauzat;

- instanța de apel a ignorat aceste circumstanțe și a menținut sentința prin care a fost aplicată față de inculpat cea mai blândă pedeapsă prevăzută de legea penală. În final doar statul a avut de câștigat în urma acțiunilor ilegale ale inculpatului în urma stabilirii acestuia a amenzii, pe cînd el a rămas doar cu suferințele;

- ar fi posibil să se adreseze cu o acțiune civilă în ordinea procedurii civile, dar ar înfrîna foarte mari dificultăți în acest sens, deoarece la moment necesită să-și susțină starea sănătății, dar nu peste cîteva ani, iar pentru aceasta sunt necesare surse financiare.

6. Verificînd argumentele invocate în recursul declarat în raport cu actele cauzei, Colegiul lărgit consideră că acesta urmează a fi admis reieșind din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel inclusiv în cazul cînd: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală (red. 27.10.2012), instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeuriile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

În cauza dată, instanța de apel nu a îndeplinit aceste stricte prevederi ale legii, din sensul cărora rezultă, că nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, fapt ce atrage după sine casarea deciziei instanței de apel.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel, ignorând stipulările normelor menționate, a comis erori de drept.

Potrivit prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și respectiv are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Totodată, conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Pentru respingerea apelului părții vătămate în partea stabilirii pedepsei, instanța de apel în decizie a invocat: „la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale, instanța de judecată cu respectarea prevederilor art.61, 75 CP a ținut seama de: scopul pedepsei penale întru restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni; de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, ce țin de gravitatea faptelor penale considerate ca fiind săvârșite de inculpat, care în temeiul art.16 alin.(3) CP fac parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, urmările prejudiciabile, motivul săvârșirii infracțiunii, persoana inculpatului, care este caracterizat pozitiv, este atras la răspundere penală pentru prima dată, astfel just concluzionând posibilitatea corectării și reeducării acestuia fără izolarea lui de societate, stabilindu-i pedeapsa sub formă de amendă, pedeapsă în limitele sancțiunii art.287 alin.(2) lit.b) CP”.

În acest context, Colegiul penal lărgit consideră că la aplicarea pedepsei lui Burca Dumitru pentru infracțiunea comisă, instanțele de fond și de apel nu au acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal și nu au argumentat convingător care sunt motivele aplicării față de inculpat a unei pedepse minimale sub formă de amendă, prevăzute de sancțiunea art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, în situația când partea vătămată nu l-a iertat și cere o pedeapsă mai aspră, plus daunele nu au fost recuperate.

Din conținutul apelului părții vătămate Rusu Sergiu, rezultă că acesta a mai solicitat admiterea integrală a acțiunii civile în cadrul procesului penal (suma de 250609 lei, care constau din: prejudiciul material – 50209 lei; prejudiciul moral – 200000 lei; asistența juridică – 400 lei) și încasarea suplimentară a cheltuielilor suportate în legătură cu depunerea apelului în mărime de: 500 lei – asistență juridică, 700 lei – cheltuieli de transport pentru ședințele de judecată din 06.02.2013 și 22.03.2013.

Instanța de apel, examinând aceste motive, a menținut soluția primei instanțe prin care a fost admisă în principiu acțiunea civilă înaintată de către Rusu Sergiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

Pentru a-și motiva soluția privitor la acțiunea civilă, instanța de apel s-a limitat doar la o frază de ordin general: „partea vătămată Rusu Sergiu a probat doar o parte a cheltuielilor suportate, însă suma solicitată ca acțiune civilă fiind mai mare, de aceea asupra cuantumului despăgubirilor urmează să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile”.

Astfel din conținutul deciziei atacate de partea vătămată Rusu Sergiu, rezultă că instanța de apel nu a ținut cont nicidecum de motivele apelului, că „în rezultatul consecințelor survenite după vătămarile corporale primite i s-a atribuit gradul II de

invaliditate, trebuie să evite factorii de stres, surmenajul fizic și psihic, suprarăceala. A suportat intervenție chirurgicală, a făcut mai multe investigații atât în clinicile de stat cât și în cele particulare.

Prejudiciul material cauzat de către inculpat nu se compară cu enormul prejudiciu moral suportat de el. Leziunile corporale cauzate l-au dus la invaliditate și nu poate să se integreze în societate ca pînă la incident, deoarece înainte el era sprijinul familiei în toate domeniile, acum însă el a devenit persoana, care necesită îngrijire și sprijin, iar toate aceste momente îi provoacă enorme suferințe psihice permanente.

Pînă la moment inculpatul nu a considerat necesar să-i achite măcar o parte din prejudiciul cauzat.

Ar fi posibil să se adreseze cu o acțiune civilă în ordinea procedurii civile, dar ar înfrîna foarte mari dificultăți în acest sens, deoarece la moment necesită să-și susțină starea sănătății, dar nu peste cîteva ani, iar pentru aceasta sunt necesare surse financiare”.

Colegiul lărgit mai invocă, că potrivit jurisprudenței CEDO, în hotărîrea Tonchev vs Bulgaria din 19.11.2009, CEDO a statuat, că în situația în care sistemul intern permite reclamantilor să introducă o acțiune civilă alăturată procesului penal, statul are obligația să se asigure că aceștia se bucură de garanțiile fundamentale prevăzute de art. 6 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04 noiembrie 1950.

Analizînd aceste motive, Colegiul lărgit consideră că instanța de apel s-a pronunțat pur formal, fără a invoca motive relevante asupra argumentelor invocate de către partea vătămată, cu referire la pedeapsa aplicată lui Burca Dumitru și asupra acțiunii civile înaintate de către Rusu Sergiu, ceea ce nu poate fi acceptat și la o nouă rejudecare urmează a fi corectat.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelant în apel și ținînd cont de motivele casării deciziei atacate să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată.

7. Pentru aceste motive, în conformitate cu art. 434, art. 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de partea vătămată Rusu Sergiu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 iunie 2013 în privința lui Burca Dumitru Dumitru, cu dispunerea rejudecării cauzei în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia pronunțată în ședință publică la 21 ianuarie 2014, ora 9⁵⁰.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Nicolaev Ghenadie

Covalenco Elena

Gordilă Nicolae